Бельзецька М.
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
кафедри аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇЇ ОПРИЛЮДНЕННЯ

Нормативне врегулювання структури, формату та строків подання фінансової звітності убезпечує перетворення первинної облікової інформації у юридично значущі відомості, обов'язкові для застосування органами державної влади та учасниками ринкових відносин. Суворе визначення часових меж і вимога публічного розкриття звітних даних засвідчують домінування суспільного інтересу у сфері фінансової відкритості.

Звітність посідає ключове місце як завершальний компонент законодавчого механізму врегулювання бухгалтерського й статистичного обліку, оскільки саме вона узагальнює результати облікового процесу. Фінансова звітність є невід'ємною складовою облікової системи, що характеризує майновий стан суб'єкта господарювання та підсумки його діяльності. Порядок її формування і подання детально визначений нормативно-правовими актами, що гарантує уніфікованість і зіставність фінансової інформації.

Перелік форм й склад фінансової звітності визначається розміром та статусом суб'єкта господарювання. Підприємства великого й середнього сегментів зобов'язані складати розширений пакет звітних форм, який охоплює звіт про фінансовий стан, звіт про сукупний дохід, звіт про рух грошових потоків, звіт про зміни у власному капіталі та пояснювальні матеріали. Суб'єкти мікро- і

малого бізнесу подають обмежений набір звітів, що включає лише звіт про фінансовий стан і звіт про результати діяльності.

Річні звітні дані подаються до органів державної статистики у строк до 28 лютого року, що постає за звітним, а до контролюючих органів – одночасно з декларацією платника податків з податку на прибуток, не пізніше шістдесяти календарних днів після завершення звітного періоду.

Структура фінансової звітності варіюється залежно від категорії підприємства та застосовуваної системи стандартів (національних або міжнародних), проте її базовий склад закріплений у Законі України про бухгалтерський облік (стаття 11).

Для підприємств середнього та великого масштабу, а також суб'єктів, що становлять суспільний інтерес і застосовують МСФЗ або НС(П)О, фінансова звітність формується у розширеному складі, який охоплює такі елементи:

Звіт про фінансовий стан - характеризує структуру активів, обсяг зобов'язань і величину власних джерел фінансування на визначену дату.

Звіт про сукупний фінансовий результат - узагальнює показники доходів, витрат і фінансового результату за відповідний звітний проміжок часу.

Звіт про рух коштів - відображає надходження та використання грошових ресурсів.

Звіт про власний капітал - розкриває динаміку складових капіталу підприємства.

Примітки до фінансової звітності - містять опис облікових підходів і деталізацію показників фінансових форм.

Суб'єкти малого бізнесу та мікрорівня наділені можливістю складати фінансову звітність у скороченому форматі, яка, як правило, обмежується звітом про фінансовий стан (форми № 1-м або № 1-мс) і звітом про результати діяльності (форми № 2-м або № 2-мс).

Параметри структури та інформаційного наповнення звітних форм визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері фінансової політики, що гарантує їх стандартизацію та однаковість застосування.

Фінансовій звітності притаманна нормативна єдність форм, оскільки типові зразки звітних документів затверджуються відповідними розпорядчими актами Міністерства фінансів України. Для прикладу, Наказ Мінфіну № 419 «Про затвердження форм фінансової звітності» визначає обов'язкову структуру, коди та найменування статей. Застосування офіційно затверджених шаблонів фінансової звітності має обов’язковий характер, що уможливлює зіставлення показників різних суб’єктів господарювання та спрощує здійснення податкового й статистичного нагляду.

Нормами чинного законодавства визначено якісні вимоги до інформаційного наповнення звітних документів, зокрема вимогу достовірного відображення даних. Інформаційна складова звітності формується відповідно до засад бухгалтерського обліку, закріплених у статті 4 Закону України про бухгалтерський облік. До них належать принцип повного розкриття суттєвої інформації, а також вимоги об’єктивності та неупередженості, що забезпечують надання користувачам вичерпних і правдивих відомостей про фінансовий стан підприємства, що відповідає інформаційній меті обліку, визначеній статтею 3 зазначеного Закону.

Окрім змістовних аспектів, нормативно встановлено порядок і часові межі подання фінансової звітності. Строки та коло отримувачів звітної інформації мають обов’язкову юридичну силу, а їх недотримання веде за собою вживання до вживання заходів адміністративної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Лучко М. Р. Криптовалюти в контексті бухгалтерської та аудиторської практики в Україні. Ефективна економіка. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/6455/6538

2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. Відомості Верховної Ради. 2018. № 9. ст. 50.
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996- XIV в редакції від 03.09.2024 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text